

Nadaljevalno usposabljanje v letu 2019

Tematski sklopi

1. Izpolnjevanje zahtev pri izvajanju ukrepa EK
2. Varstvo voda in tal ter podnebne spremembe
3. Trženje ekoloških pridelkov in izdelkov
4. Predstavitev dobrih praks

Izpolnjevanje zahtev pri izvajanju ukrepa EK - vsebina

- Zakonodaja (EU in nacionalna)
- Uredba 848/2018 (veljavna s 1.1.2021) – seznanitev z novostmi
- Najpogostejša in ponavljajoča neskladja pri izvajanju ukrepa EK (ugotovljena s strani CO, UVHVVR, ARSKTRP), katalog kršitev
- Kako zmanjšati tveganje za pojavnost neskladij na ekoloških kmetijah (pridelava, predelava)

Obnovitev prijave v kontrolo ekološkega kmetovanja

Vsi ekološki pridelovalci oziroma predelovalci, ki želijo pridobiti finančno podporo iz ukrepa Ekološko kmetovanje, **morajo do konca vsakega koledarskega leta prijaviti oziroma obnoviti prijavo** v kontrolo ekološkega kmetovanja za naslednje leto, in sicer pri eni izmed pooblaščenih organizacij za kontrolo in certificiranje kmetijskih pridelkov ali živil. 5 - letna obveza izvajanja ukrepa.

SI – EKO – 001

SI – EKO – 002

SI – EKO – 003

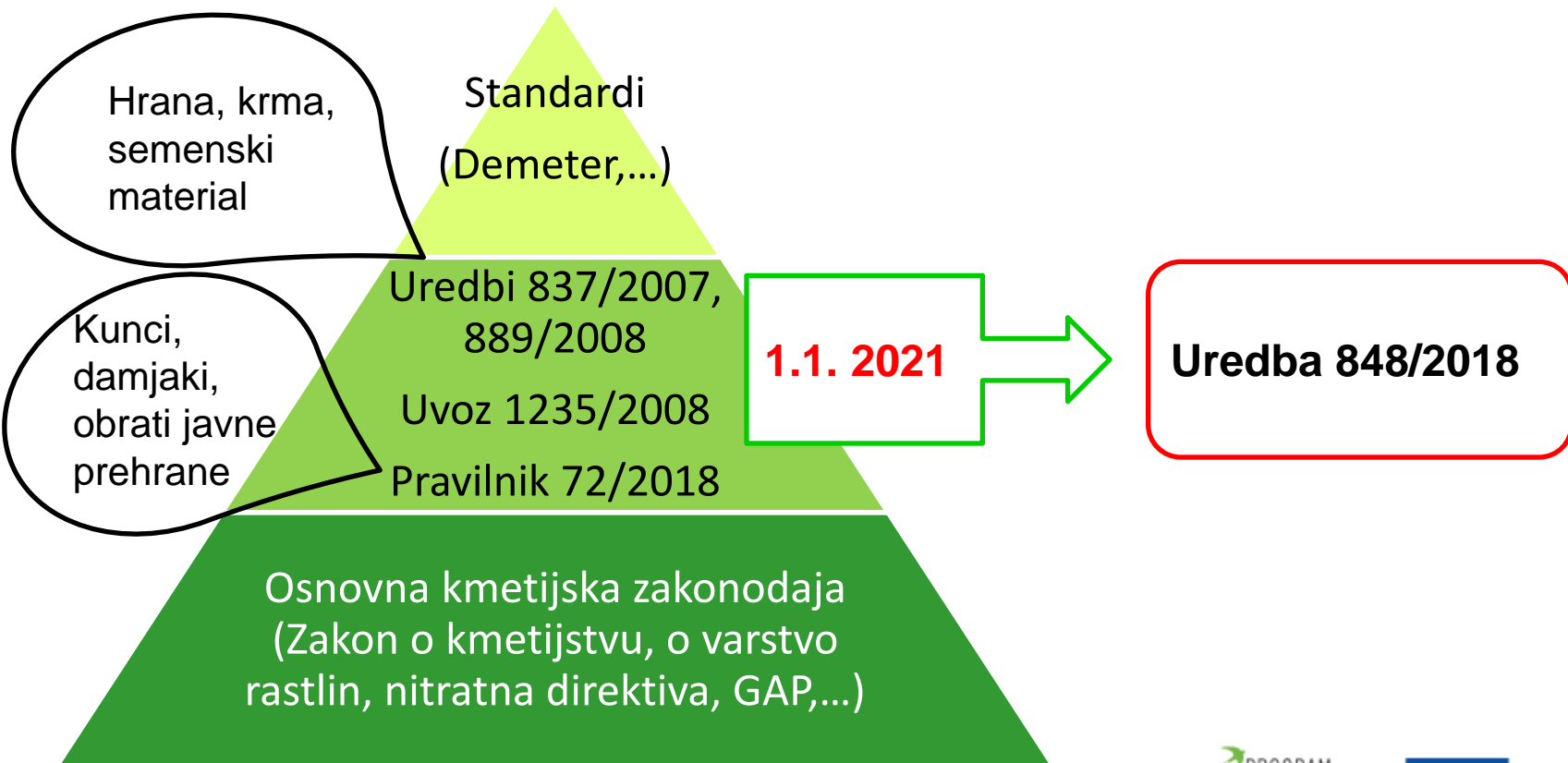

SI – EKO – 004

Temeljna zakonodaja s področja ekološkega kmetijstva

Priloge Uredbe 889/2008, december 2019

- Oglje – imenovano „bioogljje“ kot pirolizni proizvod iz različnih organskih materialov **rastlinskega** izvora, ki se uporablja kot sredstvo za izboljšanje tal

rastlinski materiali morajo biti **neobdelani** ali obdelani s proizvodi dovoljenimi v eko pridelavi (Priloga II)

Najvišja vsebnost 4 mg policikličnih aromatskih ogljikovodikov na kg SS, preverjanje na dve leti.

Kaj prinaša uredba 848/2018? Glavne novosti

Drugi proizvodi (Priloga I)

- Kvas (hrana, krma)
- Morska sol in druge soli (hrana, krma)
- Čaj maté, sladka koruza, listi vinske trte, palmovi srčki, hmeljevi poganjki...
- Zapredki sviloprejk
- Naravne gume in smole
- Eterična olja
- Plutovinasti zamaški iz naravne plute
- Bombaž, nemikan ali nečesan
- Volna, nemikana ali nečesana
- Surove in neobdelane kože
- Tradicionalni zeliščni pripravki

Kaj prinaša uredba 848/2018? Glavne novosti

- Možnost skupinskega certificiranja
- Nova so pravila za rejo kuncev, divjadi in insektov
- Pravila za obrate javne prehrane so še naprej definirana v nacionalnih predpisih

Skupinsko certificiranje – člani skupine

- Primerno za majhne kmetije, da se znižajo stroški certifikacije
- Priložnost za boljši nastop na trgu
- Je sestavljena le iz članov, ki so kmetje
- Letni promet vsakega člana iz ekološke pridelave ne presega 25 000 EUR ali standardni obseg ekološke pridelave ne presega 15 000 EUR na leto, ali
- KMG ima lahko največ
  - 5 hektarjev ali
  - 0,5 hektarja v primeru rastlinjakov ali
  - 15 hektarjev, izključno v primeru trajnega travinja

Skupinsko certificiranje – pogoji za skupino

- Ima sedež v državi članici
- Je pravna oseba
- Je sestavljena le iz članov, katerih dejavnosti pridelave se izvajajo geografsko blizu druga drugi
- Ima vzpostavljen skupni sistem trženja za proizvode, ki jih prideluje skupina, in
- Ima vzpostavljen sistem za notranji nadzor

Neskladja in dodeljevanje sankcij (katalog kršitev)

Uredba o ukrepih v primeru nepravilnosti in kršitev v ekološkem kmetovanju (Uradni list RS, št. [96/14](#))

- Manjša kršitev - pomeni neskladnost posamezne zahteve
- Večja kršitev - posledica je **zavrnitev** izdaje oziroma razveljavitev certifikata **za posamezne** kmetijske pridelke oziroma živila pri pridelavi oziroma predelavi

uporaba semenskega materiala obdelanega z nedovoljenimi sredstvi, hidroponska pridelava, uporaba oz. prisotnost nedovoljenih snovi, vezana reja živali (reja ni v skladu s predpisi za eko pridelavo), neupoštevanje kolobarja (več kot dve leti iste kulture na isti površini) ekološka pridelava oziroma predelava ne poteka v skladu s splošnimi pravili kmetijske pridelave,...

Neskladja in dodeljevanje sankcij (katalog kršitev)

- Huda kršitev- posledica je **zavrnitev** izdaje oziroma razveljavitev certifikata **za vse kmetijske pridelke** oziroma živila pri pridelavi oziroma predelavi
  - onemogočen dostop kontrolni organizaciji do prostorov, zavrnitev kontrole, ni nobenih evidenc, namerna uporaba ali prisotnost nedovoljenih sredstev, neustrezno označevanje in oglaševanje izdelkov, uporaba ionizirajočega sevanja
- Huda kršitev z dolgoročnim učinkom – posledica je zavrnitev certifikata, izdaja novega s časovnim zamikom (več mesecev)

Najpogostejše napake pri izvajanju ukrepa EK (ugotovljenih s strani CO) in kako zmanjšati tveganje za njihovo pojavnost

V povprečju se kršitve zakonodaje pojavljajo približno na četrtni KMG

V večini se pojavljajo manjše kršitve

- **Nepopolna dokumentarna evidenca**
- Neskladja povezana s podizvajalci
- Ni ažurnih opisov postopkov dejavnosti, ni vzpostavljenih/prepoznanih previdnostnih in praktičnih ukrepov

Najpogostejše napake pri izvajanju ukrepa EK (ugotovljenih s strani CO)

Sledijo večje kršitve:

- **Dokup konvencionalnega nerazkuženega semena brez odobrene prošnje**
- Dejavnost ni registrirana pri pristojnih organih
- Neustrezen dokup živali

Hude kršitve, kot so uporaba/prisotnost nedovoljenih snovi, so prisotne v zelo nizkem odstotku (manj kot 1%)

Najpogostejše napake pri izvajanju ukrepa EK (ugotovljenih s strani UVHVVR)

Na področju primarne pridelave nosilci certifikata ne prepoznajo in določijo kritični ekoloških točk

- Niso vzpostavljeni in posodobljeni odločilni koraki v delovnem procesu za preprečevanje mešanja in zamenjave z neekološkimi proizvodi (neustrezen dokup živali, semen, krme, živil, ni dokumentov o nakupu)
- Izjeme – ni izdanih dovoljenj s strani MKGP ali kontrolne organizacije
- Neustrezni namestitveni pogoji za živali (ni izpustov, slabo stanje hlevov)

Najpogostejše napake pri izvajanju ukrepa EK (ugotovljenih s strani UVHVVR)

- Niso sprejeti PREVIDNOSTNI UKREPI za preprečevanje kontaminacije z nedovoljenimi snovmi (nanos s sosednjih površin, ločena skladišča za krmo, živila,...)
- Niso uporabljeni primerni čistilni ukrepi, ki so nadzorovani in se redno beležijo (čiščenje v primeru konvencionalne proizvodnje, uporaba različnih FFS,...)
- Vodenje potrebnih evidenc: Gnojilni načrt, Pomanjkljivo vodene evidence rastlinske pridelave (košnja, spravilo pridelka, urejenost GERK-ov) ter evidenc o količinah pobranih pridelkov (časovno in količinsko).

Najpogostejše napake pri izvajanju ukrepa EK (ugotovljenih s strani UVHVVR)

Na področju predelave in distribucije:

- ne prepoznajo in določijo kritični ekoloških točk;
- ni na razpolago vseh posodobljenih certifikatov dobaviteljev surovin/proizvodov (pretečena veljavnost certifikata dobavitelja)
- ni sklenjenih dogovorov o predelavi s podpogodbeniki
- ni dokazil - izjave za GSO
- trženje proizvodov kot ekološki pred pridobitvijo certifikata
- na deklaracijah se uporablja šifro prejšnjega certifikacijskega organa, deklaracije niso skladne z recepturami
- pomanjkljiva dokumentarna evidenca, vhodi in izhodi

Najpogostejše napake pri izvajanju ukrepa EK (ugotovljenih s strani ARSKTRP)

Na terenu:

- Deli zemljišča niso v uporabi KMG-nepravilni vrsti
- Neupravičena raba
- Ugotovljena nekmetska raba
- Neustrezna raba oziroma KMRS glede na zahtevek
- Druga upravičena raba

Na KMG ne vodijo evidence za gnojenje, uporabi FFS in ne hranijo računov

Varstvo rastlin se izvaja na KMG brez veljavnega potrdila o pridobitvi znanja iz fitomedicine

Najpogostejše napake pri izvajanju ukrepa EK (ugotovljenih s strani ARSKTRP)

- Nosilci, ki so vključeni v EK morajo voditi evidence o uporabi gnojil in FFS na predpisanih obrazcih.
- Dogodki oziroma opravila naj se v evidence vpisujejo sproti.
- Tudi feromonske vabe in lepljive plošče so uvrščene v seznam FFS, zato mora biti njihova uporaba evidentirana v evidencah FFS.
- KMG, ki je vključen v EK mora voditi evidence o uporabi gnojil in evidence o uporabi FFS za vse kmetijske površine KMG in ne le za tiste, ki imajo zahtevek EK (npr: v EK so vključene samo travniške površine, vendar pa je potrebno v evidence zavesti tudi gnojenje in tretiranja vinograda, njiv, ki niso v EK).
- Nosilec mora na AKTRP sporočiti kakršnokoli spremembo rabe in/ali KMRS, ki ima vpliv na izplačilo.

Ukrepi za zmanjšanje tveganj za pojavnost neskladij na ekoloških kmetijah

Praktični ukrepi: so tisti, ki jih je potrebno sprejeti na ravni enote in/ali prostorov in/ali dejavnosti, da se zagotovi skladnost s pravili za ekološko pridelavo (npr. načrt gnojenja, načrt upravljanja ekološke enote za vzrejo živali, načrt varstva rastlin,.....)

Previdnostni ukrepi: so tisti, ki jih je potrebno sprejeti za zmanjšanje nevarnosti **kontaminacije z nedovoljenimi proizvodi** ali snovmi, ter čistilne ukrepe, ki jih je treba sprejeti v skladiščnih prostorih in v vsej pridelovalni verigi

npr. sosednje konvencionalne površine, vzporedna neekološka dejavnost, izvajanje/koriščenje strojnih uslug...

Ukrepi za zmanjšanje tveganj za pojavnost neskladij na ekoloških kmetijah

- Primer praktičnega ukrepa: če ekološko KMG pridobi nove neekološke površine, ko so vse površine že ekološke.

Na novih površinah (status preusmeritve, pridelki konvencionalni) posejati druge rastline kot na obstoječih ekoloških površinah. V nasprotnem primeru, če so enake rastline na eko površinah in na površinah v preusmeritvi, je status celotnega pridelka teh rastlin na KMG konvencionalen.

Ukrepi za zmanjšanje tveganj za pojavnost neskladij na ekoloških kmetijah – vodenje evidenc

- Način vodenje: v fizični ali elektronski obliki, vedno dostopne
- Če organizacija za kontrolo in certificiranje ugotovi, da evidence, ki jih mora voditi izvajalec, niso v skladu z zakonodajo oz. so nepopolne, mora izvajalec evidence dopolniti najpozneje v 20 dneh, če je manjkajoče podatke mogoče pridobiti.
- Če izvajalec ne dopolni evidenc v predpisanem roku oz. so evidence nepopolne in manjkajočih podatkov ni mogoče pridobiti, se izvajalcu certifikat za posamezne kmetijske pridelke oziroma živila zavrne oziroma razveljavi.

KOPOP in kontrola EK - združene evidence skladno z Splošnimi navodili za vodenje poenotenih evidenc o delovnih opravilih za ukrep KOPOP iz PRP 2014–2020 in EK: <https://www.program-pode-zelja.si>.

Ukrepi za zmanjšanje tveganj za pojavnost neskladij na ekoloških kmetijah – vodenje evidenc

- Seznam proizvodov
- Recepture (sestavine in njihovo poreklo, količine)
- Evidentiranje dokupov (sestavine, dodatki, ostala sredstva) s prilogami (računi, dobavnice, deklaracije,...)
- Evidenca o prodaji
- Seznam podizvajalcev, dogovorna pridelava, najava 48 ur
- Seznam dobaviteljev
- Zaloge

Ukrepi za zmanjšanje tveganj za pojavnost neskladij na ekoloških kmetijah – označevanje

Kmetijske pridelke oz. živila, ki se tržijo v Sloveniji se mora označevati z enotno označbo »ekološki« in to le **potem, ko je bil za kmetijski pridelek oziroma živilo izdan certifikat**

Poleg označbe "ekološki" se lahko uporabljajo tudi okrajšave kot sta "bio" in "eko".

- Pri označevanju kmetijskih pridelkov oz. živil je **obvezna** tudi uporaba evropskega logotipa.
- Kmetijski pridelki oz. živila so lahko označeni še dodatno z nacionalnim zaščitnim znakom v skladu s predpisom o zaščitnem znaku za označevanje kmetijskih pridelkov oz. živil.
- Poleg te uradne označbe, zaščitnega znaka in evropskega logotipa so lahko kmetijski pridelki in živila označeni tudi z dodatnimi blagovnimi znamkami, kot na primer: Biodar, Demeter itd.
- Vloga za dovoljenje za uporabo uradne označbe oz. zaščitnega znaka se vloži na MKGP

Viri

- Zakonodaja s področja ekološkega kmetijstva
- <https://www.gov.si teme/ekoloska-pridelava/>
- Gradiva predavanj na posvetu Aktualno 2019 (Žibert, Bizjak, Adamič – Kričaj, Žnidarko)